

- механізм – це з'єднані між собою деталі та вузли, рухомими елементами, які виконують наперед визначені дії, під впливом зовнішньої сили;
- агрегат – сукупність об'єднаних вузлів або механізмів, які утворюють систему або її певну частину;
- система – сукупність взаємопов'язаних вузлів та механізмів, які взаємодіють один між одним виконуючи наперед визначені функції;
- компонент – складова частина, різновид, елемент системи;
- модуль – частина, вузол, елемент системи, який виконує певну функцію у пристрої і здатний працювати самостійно, поза системою;

До компонентів відносять частини, сукупність яких утворює певну складову виробу з характерною функціональністю, при цьому сукупність цих компонентів формують модуль. Групи компонентів відібрані за функціональним призначенням застосовують у виробництві автомобілів (до них відносять двигуни, бортові комп'ютери, інтер'єри тощо) і називаються системами.

Згідно українських стандартів існують такі види виробів: деталі, складальні одиниці, заготовки, комплекси та комплекти. Заготовка – це виріб, зміна форми, розмірів якого призводить до утворення деталей чи складальних одиниць. Складальна ж одиниця – це виріб, створений із використанням складальних операцій над його складовими частинами. Комплекс – це сукупність складальних одиниць, з'єднаних між собою складальними операціями, з метою виконання взаємопов'язаних функцій. Комплект – декілька виробів, які не з'єднуються між собою призначені виконувати однотипні функції допоміжного характеру (наприклад запасні частини).

Запасні частини, попри їх часте ототожнення із замінними – є вужчим поняттям, і застосовуються зазвичай у ремонтних процесах, формуються у комплекти, та можуть виступати як деталлю, вузлом, агрегатом, так і системою. Виходячи із наведеного вище, можна зробити висновок, що замінними необхідно вважати усі частини до автомобілів, які знаходяться у запасі, безпосередньо у експлуатації, у ремонті чи відновленні, а встановлення характеру замінної частини можливе шляхом аналізу цілей та мети її використання.

М.І. Хмельчук
Університет банківської справи НБУ

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В СТРАТЕГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

© Хмельчук М.І., 2011

Модернізація та інноваційний розвиток є безальтернативними пріоритетними напрямками реформування національної економіки у посткризовий період [1]. Водночас брак фінансових ресурсів, зокрема хронічний дефіцит держбюджету України, ускладнює реалізацію інноваційних програм. Це у свою чергу вимагає диверсифікації механізмів їх фінансування на засадах не лише безповоротного бюджетного фінансування, але і на поворотній, тобто кредитній основі. Адже як справедливо відзначав Й. Шумпетер, “кредит – це в основному створення купівельної здатності для передачі її підприємцеві, що відкриває йому доступ до народногосподарського потоку благ ще до того, як він отримає на це обґрунтоване право”[2, с. 217]. Відтак саме завдяки підприємницькому хисту та кредитним ресурсам відбувається передислокація чинників виробництва з попередніх сфер використання і зосередження на нових, продуктивніших напрямках економічного прогресу.

З цих позицій заслуговує уваги дослідження кредитних важелів фінансового забезпечення стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України. Водночас враховуючи специфіку функціонування національного кредитного ринку, котрий головним чином зосереджений у сегменті банківського кредитування, доцільно визначити пріоритети саме банківського кредитування.

У цьому контексті, розглядаючи тенденції банківського кредитування на сучасному етапі, слід передусім відзначити, що позитивні тенденції відновлення довіри населення до національної банківської системи (у великій мірі завдяки значній державній підтримці банківської системи у період кризи), а також і позитивна динаміка посткризового розвитку національної економіки сприяють в цілому поступовому відновленню банками кредитних операцій. Так, за період з липня по грудень 2010 р. мало місце зростання кредитної заборгованості банків на 29278 млн. грн.[3]. Однак в цілому позитивна динаміка кредитування банками національної економіки практично не стосується інвестиційного кредитування. Так, протягом 2010 р. банки надавали перевагу короткостроковому кредитуванню суб'єктів господарювання на поточні потреби, тоді як інвестиційне кредитування практично не проводилось. Зокрема обсяги кредитної заборгованості банків за наданими кредитами нефінансовим корпораціям в поточну діяльність зросли протягом 2010 р. на 41947 млн. грн., тоді як заборгованість за кредитами, наданими на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості зменшилась на 4,058 млн.грн., а заборгованість за іншими кредитами в інвестиційну діяльність зросла лише на 857 млн. грн.[3].

Очевидно, що такі тенденції не сприяють реалізації в Україні стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку національної економіки, а відтак і забезпеченню надійної бази для сталого економічного зростання.

На наш погляд, головними чинниками, що стримують кредитну активність вітчизняних банків, зокрема і в частині інвестиційного кредитування, на сучасному етапі є наступні:

- зростання частки проблемної кредитної заборгованості, що відволікає значні фінансові та людські ресурси на її обслуговування (з 1,3% на 01.01.2008 р. до 13,1% на 01.10.2010 р. [3] за офіційними даними, а за даними деяких експертів і аналітиків, зокрема агентства Fitch Ratings, до 56% [4]);
- слабка ресурсна база кредитування, що характеризується переважанням короткострокових ресурсів (депозити на вимогу та до одного року станом на 01.01.2010р. становлять 68,6% депозитного портфеля вітчизняних банків [3]);
- зростання вкладень вітчизняних банків у облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), котрі є низькоризиковими та високоприбутковими активами (протягом 2010 р. вкладення банків у ОВДП зросли на 37789 млн.грн., тобто практично втричі [3]);
- низький попит на кредит у зв'язку із високими реальними процентними ставками за банківськими кредитами (реальні процентні ставки протягом 2010 р. знизились, однак залишаються достатньо високими: приблизно 20% у гривнях та 13% – у іноземній валюті, а також у зв'язку зі слабким споживчим попитом в цілому (роздрібний товарообіг зріс у 2010 р. на 7,6%, а індекс споживчих цін – на 9,1% [5]).

Таким чином, враховуючи сучасні тенденції банківського кредитування національної економіки, а також з позиції необхідності посткризового відновлення та системної модернізації економіки, вважаємо доцільним розробку державної стратегії стимулювання економічного зростання в Україні, у якій важливу увагу слід зосередити на інноваційному розвитку економіки на основі широкого використання кредитного потенціалу вітчизняної банківської системи.

1. Виступ Президента України Віктора Януковича із щорічним посланням до Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/19736.html>. 2. Шумпетер Й. Теория экономического развития: (исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Пер. с нем. В.С. Автономова и др.; Общ. Ред. А.Г. Милейского. – М.: Прогресс, 1982. 3. Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>. 4. Українці не можуть повернути банкам понад 56 % кредитів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tsn.ua>. 5. 4. Держкомстат України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>